

ΜΑΘΗΜΑ / ΤΑΞΗ :	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ/ Γ'ΕΠΑΛ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:	04/10/2025

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Ενδοσχολική βία

Ενδοσχολική βία: Υπάρχει; Πόσο μας ανησυχεί;

[...]

Δυστυχώς, τελευταία στη χώρα μας έχει δοθεί μια “εγκληματολογική χροιά” στην προσέγγιση και την αντιμετώπιση του φαινομένου. Κάτι τέτοιο δεν βοηθάει τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς να αντιμετωπίσουν με σύνεση και ψυχραιμία τα γεγονότα. Δίνεται λανθασμένα η εντύπωση ότι κάποιο παιδί του δημοτικού που εκφοβίζει είναι παραβάτης ή θα γίνει εγκληματίας. Είναι λάθος να αντιμετωπίζουμε περιπτώσεις ενδοσχολικής βίας με ακραίες αντιλήψεις (Βια= εγκληματικότητα, Βια= φυσιολογική αλληλεπίδραση μικρών παιδιών).

Τι είναι στην πραγματικότητα ο σχολικός εκφοβισμός.

Ο σχολικός εκφοβισμός είναι η σκόπιμη και συνειδητή επιθυμία να βλάψουμε τον άλλο και να τον/την υποβάλλουμε σε κατάσταση πίεσης (Tatum και Tatum, 1992). Ένας/μία μαθητής/τρια εκφοβίζεται ή θυματοποιείται όταν εκτίθεται επανειλημμένα και κατά τη διάρκεια κάποιου χρονικού διαστήματος σε αρνητικές πράξεις από έναν ή περισσότερους μαθητές' (Olweus, 1993). Για να διαφοροποιήσουμε λοιπόν ένα φαινόμενο σχολικού εκφοβισμού από μια επιθετική συμπεριφορά ανάμεσα στα παιδιά θα πρέπει για το πρώτο να υπάρχει το στοιχείο της σκόπιμης ενέργειας, της επανάληψης, της ανισορροπίας δύναμης.

Κατά πόσο ο σχολικός εκφοβισμός μπορεί να επηρεάσει την υγεία του παιδιού σας;

Υγεία ορίζεται μία κατάσταση ολοκληρωτικής σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας και όχι απλά η απουσία αρρώστιας ή εξασθένησης (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, 1986). Μέσα από το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού επηρεάζεται η ψυχική του ευεξία μέσα από την αυτοεκτίμηση του παιδιού καθώς επίσης νιώθει εξάντληση όπως συμβαίνει όταν κάποιος υποφέρει από ψυχικές διαταραχές όπως η κατάθλιψη και οι κρίσεις άγχους. Ακόμα επηρεάζεται η κοινωνική του προσαρμογή μέσα από την απομόνωση που μπορεί να υφίσταται και τέλος η σωματική του υγεία μέσα από την εκδήλωση παραπόνων.

Γιατί εκφοβίζουν;

Η συμπεριφορά υποδηλώνει μία ανάγκη. Είτε πρόκειται για ένα παιδί με επιθετική συμπεριφορά είτε για ένα παιδί-θύμα εκφοβισμού, θα πρέπει να αναγνωρίσουμε τις ανάγκες που το οδήγησαν σ αυτή τη θέση. Οι θύτες μπορεί να εκφοβίζουν είτε για να νιώσουν ανώτεροι ή για να τραβήξουν την προσοχή, για να τύχουν αποδοχής ή για να γίνουν περισσότερο δημοφιλείς. Σε αρκετές περιπτώσεις και αυτά τα παιδιά είναι δυστυχισμένα και προσπαθούν να μεταφέρουν το έλλειμμα χαράς που νιώθουν στους άλλους.

Η σημασία της οικογένειας.

Η οικογένεια έχει τον πρωτεύοντα και καθοριστικό ρόλο στη διαπαιδαγώγηση και συμπεριφορά ενός παιδιού κυρίως ως την ηλικία των 12 ετών. Οι γονείς έρχονται ως πρότυπα μίμησης και μάθησης. Οι γονεϊκές πρακτικές, η συμπεριφορά δηλαδή των γονέων απέναντι στο παιδί τους είναι η βάση για την υγιή ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων, καθώς επίσης για την ανάπτυξη ενός δυναμικού, κοινωνικού, υγιούς χαρακτήρα.

Γονεϊκοί τύποι, θυματοποίηση και εκφοβιστική συμπεριφορά.

Η επιθετικότητα έχει συνδεθεί:

1. Έλλειψη ζεστασιάς
2. Τιμωρία
3. Έλλειψη σταθερότητας σε κανόνες πειθαρχίας
4. Έλλειψη ενίσχυσης και παρακίνησης των παιδιών να ασχοληθούν με εξωσχολικές δραστηριότητες

Καρκανιά Βασιλική – Ψυχολόγος παιδιών κι εφήβων, www.v-karkania.gr

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**1^η Δραστηριότητα**

A1. Να αποδώσετε συνοπτικά τους λόγους για τους οποίους υφίσταται ο σχολικός εκφοβισμός αλλά και τον ουσιώδη ρόλο της οικογένειας, όπως αναφέρονται στην 4^η και 5^η παράγραφο του κειμένου, σύμφωνα με την αρθρογράφο (60-70 λέξεις).

Μονάδες 15

2^η Δραστηριότητα

A2. α) Ποιο μέσο πειθούς χρησιμοποιεί η αρθρογράφος στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου («Ο σχολικός εκφοβισμός ... ανισορροπίας δύναμης.») (μον. 2) και ποια η λειτουργία του;(μον. 2)
2) Να απαντήσετε καταγράφοντας και τις αντίστοιχες κειμενικές παραπομπές.(μον. 1)

Μονάδες 5

β) Η τρίτη παράγραφος του κειμένου («Υγεία ορίζεται ... από την εκδήλωση παραπόνων.») αναπτύσσεται με συνδυασμό μεθόδων. Να αναφέρετε τις μεθόδους αυτές (μον. 2) και να σχολιάσετε ποια πρόθεση της αρθρογράφου εξυπηρετούν αυτές οι επιλογές.(μον. 3)

Μονάδες 5

γ) Να βρείτε και να καταγράψετε τρία (3) παραδείγματα δηλωτικής λειτουργίας της γλώσσας στο κείμενο. (μον. 3) Λαμβάνοντας υπόψη και το περιεχόμενο του κειμένου, να σχολιάσετε το επικοινωνιακό αποτέλεσμα που επιτυγχάνεται για τους αναγνώστες. (μον.2)

Μονάδες 5

3^η Δραστηριότητα

A3. Με αφορμή το παραπάνω κείμενο που διαβάσατε στο πλαίσιο του μαθήματος των Νέων Ελληνικών, σας ανατίθεται να παρουσιάσετε ορισμένα απ' τα φαινόμενα ενδοσχολικής βίας που λαμβάνουν χώρα στην εποχή μας. Έπειτα, θα προτείνετε τρόπους ώστε τα φαινόμενα αυτά να περιοριστούν. Το κείμενό σας θα εκφωνηθεί σε σχολική ημερίδα με θέμα: «Η μάστιγα του σχολικού εκφοβισμού» και θα έχει έκταση 200 – 250 λέξεις.

Μονάδες 20

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Η Αστραδενή στο νέο σχολείο της

[...]«Λοιπόν», είπε αυτή και άνοιξε ένα πράσινο τετράδιο, «για σήκω εσύ, η καινούργια, και πες μου τ' όνομά σου».

Στάθηκα όρθια δίπλα στο θρανίο μου κι είπα: «Αστραδενή Χατζηπέτρου».

Η κυρία δε με κοίταζε, ετοιμαζότανε να γράψει τ' όνομά μου στο τετράδιο —ο κατάλογος θα ήταν— αλλά τα παιδιά άρχισαν τα γέλια... Γιατί άραγε;... Και τότε εκείνη σήκωσε το κεφάλι, χτύπησε ένα χάρακα στο τραπέζι και είπε:

«Ησυχία εσείς! Πώς το είπες αυτό το όνομα;».

«Αστραδενή Χατζηπέτρου».

«Όχι το Χατζηπέτρου... το Αστραδενή... Χριστιανικό είναι;...».

«Ναι», έκανα με το κεφάλι. Έτρεμα. Δεν της άρεσε τ' όνομά μου, φαίνεται...

Δηλαδή, ΕΤΣΙ σε βάφτισε ο παπάς;», ξαναρώτησε.

«Αστερόπη, με βάφτισε, αλλά με φωνάζουν Αστραδενή».

«Και το... Αστραδενή είναι χριστιανικό;».

«Μάλιστα. Η κυρία μας —η δασκάλα μου— θέλω να πω η παλιά μου η δασκάλα, μου είπε ότι είναι πολύ αρχαίο όνομα. Είναι ένα αστέρι από τα εφτά της Πούλιας...». (Τι μου 'ρθε και τα 'λεγα όλα αυτά... Θάλασσα τα 'κανα... Ορίστε! Τα παιδιά γελάνε... Τι γελάνε, δηλαδή... αυτά σπαρταράνε, χτυπιούνται πάνω στα θρανία τους...).

Η δασκάλα χτυπάει το χάρακα στο τραπέζι και φωνάζει: «Ησυχία!».

«Εγώ, δεν ξέρω τέτοιο όνομα. Πότε γιορτάζεις, τέλος πάντων, για να καταλάβω».

«Οι Αστερόπες δε γιορτάζουν. Μόνο γενέθλια έχουν».

Άλλα γέλια από κάτω. Μα γιατί γελάνε ΕΤΣΙ όλοι αυτοί;... Πρέπει να τα μπαλώσω, αλλιώς αυτή η δασκάλα θα με γράψει στα μαύρα κατάστιχα...

«Μερικές Αστερόπες, κυρία, λέω, γιορτάζουν της Αγίας Ουρανίας. Εγώ όμως δεν κάνω γιορτή...».

«Λοιπόν, για να τελειώνουμε», είπε η κυρία κι έγραφε... «ΟΥ-ΡΑ-ΝΙ-Α ΧΑ-ΤΖΗ-ΠΕ- ΤΡΟΥ».

«Αστερόπη, κυρία!», φώναξα. «Αυτό είναι τ' όνομά μου».

«Πρόσεξε, γιατί δε θα τα πάμε καλά εμείς οι δύο!

ΟΥΡΑΝΙΑ θα σε φωνάζω. Αυτό είναι όνομα της Εκκλησίας μας».

Μια μέρα, κάτι κορίτσια μου τραγουδούσανε ένα πειραχτικό τραγούδι: «Αστερία, Αστερία, είσαι μια μικρή κυρία». Τις πλάκωσα στο ξύλο. Με νευριάζανε... Καθόμουν στη γωνιά μου κι έτρωγα το κουλούρι μου κι αυτές εκεί: «Αστερία κι Αστερία...». Στην αρχή έκανα ότι δεν καταλάβαινα, μετά... άνθρωπος είμαι κι εγώ... τις βούτηξα απ' τα μαλλιά — τις δύο— και τις έφερα κάτω. Είμαι πολύ καλή σ' αυτό το κόλπο. Μου το 'χει μάθει ο ξάδελφος μου ο Ντίνος.

Οι μαρτυριάρες πήγανε στη δασκάλα. Με φώναξε η δεσποινίς. Της τα 'πα κι εγώ. Δε θα μίλαγα, αν δε γινόταν η φασαρία, αλλά τώρα που έγινε... Θα έκανα υπομονή, πόσος καιρός μας μένει... Ένας μήνας!... Του χρόνου μπορεί και να 'χω άλλη δασκάλα... Αλλά τώρα... Δεν την κράτησα τη γλώσσα μου και τα 'πα. Καλά λέει η μάνα μου ότι είμαι «γλωσσού».

«Με λέγανε Αστερία», είπα στη δεσποινίδα, «κι εγώ θύμωσα. Ούτε Αστερία ούτε Ουρανία με λένε. Τ' όνομά μου είναι Ασπραδενή! Κι ο παπα-Λεμόνης, που είναι Χριστιανός με Χ κεφαλαίο, τη βαφτιστικά του Ασπραδενή τη φωνάζει. Κι εμένα Ασπραδενή με λένε. Κι όποιος με ξαναπεί μ' άλλο όνομα δε θ' ακούσω!...»

Ευγενία Φακίνου, «Ασπραδενή»

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1η δραστηριότητα

B1. Να παρουσιάσετε σε μία παράγραφο 60-70 λέξεων τα δύο βασικά πρόσωπα του αποσπάσματος του Κειμένου 2.

Μονάδες 15

2η δραστηριότητα

B2. α) Στο Κείμενο 2 να εντοπίσετε τους δύο κυρίαρχους αφηγηματικούς τρόπους (αφήγηση, διάλογος, σχόλιο, περιγραφή, μονόλογος) και να σχολιάσετε τη λειτουργία τους.
(μον. 8)

β) Να αναγνωρίσετε το είδος του αφηγητή του Κειμένου 2 ως προς την συμμετοχή του στα γεγονότα και την οπτική του γωνία αιτιολογώντας την απάντησή σας. (μον. 7)

Μονάδες 15

3η δραστηριότητα

B3. Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζει η Ασπραδενή στο νέο σχολικό περιβάλλον στην Αθήνα; Ποια θεωρείτε ότι πρέπει να είναι η στάση των συμμαθητών όταν γίνονται μάρτυρες τέτοιων περιστατικών; Να αναπτύξετε την απάντησή σας σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

Μονάδες 20

Σας ευχόμαστε επιτυχία!